

ΣΠΟΥΔΗ ΣΤΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ Q

Ενότητα 3: Προφορικότητα (Εισαγωγικά)

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

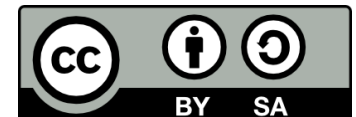

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Προφορικότητα (Εισαγωγικά)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΤΗΤΑ (ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ)

Εισαγωγικά

- Η μελέτη της προφορικότητας ως μηχανισμού παράδοσης των λόγων και των έργων του Ιησού είναι μία σχετικά πρόσφατη τάση στην έρευνα.
- Προφορικότητα: ο τρόπος επικοινωνίας σε πολιτισμούς/κοινωνίες όπου απουσιάζει ή είναι περιορισμένη η εγγραμματοσύνη.
- Κύριος εκπρόσωπος της σπουδής της προφορικότητας ο Walter J. Ong: α) πρωτογενής προφορικότητα, β) δευτερογενής προφορικότητα.
- Προηγούμενες σπουδές στο χώρο της προφορικότητας: Milman Parry, Albert B. Lord and Eric A. Havelock.
Marshall McLuhan.

Η προφορική παράδοση

- Στερεότυπες, αποκρυσταλλωμένες μορφές οι οποίες μεταδίδονται προφορικά στα μέλη μιας κοινότητας.
- Τα χαρακτηριστικά: α) προφορικό περιεχόμενο, β) μετάδοση μέσα από τους μηχανισμούς παράδοσης, γ) πολυμορφία, δ) ανωνυμία, ε) τάση να αποκτήσουν στερεότυπη μορφή.
- Μορφές προφορικής παράδοσης: α) ιστορικό «κουτσομπολιό», β) προσωπικές αναμνήσεις, γ) ομαδικές αναμνήσεις, δ) γενεαλογίες.

Το λογοτεχνικό παράδειγμα

- Χαμηλή κριτική (κριτική του κειμένου).
- Υψηλή κριτική (θέματα πηγών και φιλολογικού είδους).
- Κριτική της σύνταξης (το κείμενο αποτέλεσμα λογοτεχνικής επεξεργασίας).
- Σημείο αναφοράς το γραπτό κείμενο.
- Το συνοπτικό πρόβλημα – αποτέλεσμα αυτού του παραδείγματος (αν και νωρίς αρχίζει να τίθεται το ζήτημα της προφορικής παράδοσης).

The gospels are books made out of books; none of them is a document which simply transcribes the oral teaching of an apostle or of apostles. Their agreements and differences cannot be explained except on the hypothesis of a more or less close literary relationship, and while oral tradition is a vera causa, it is only a subordinate factor in the evolution of our canonical Greek gospels.

Moffatt, *Introduction* 180

Formgeschichte και παλαιό παράδειγμα

- Η προφορική παράδοση ως μικρά τμήματα της παράδοσης για τον Ιησού (Wellhausen).
- Γενικά η προφορική παράδοση αντιμετωπίζεται ως αποσπασματική.
- Ακόμη και στις σύγχρονες σύνθετες προτάσεις επίλυσης του συνοπτικού (Boismard) οι ερευνητές αδυνατούν να ξεφύγουν από τη λογική των γραπτών αποκλειστικά πηγών.
- Ακόμη κι η Q αντιμετωπίζεται γενικά ως γραπτό κείμενο (ακόμη και τα τρία στρώματα παράδοσης που προτείνει ο Kloppenborg).
- Η εξάρτηση του Παύλου από την προηγούμενη παράδοση αντιμετωπίζεται επίσης ως γραπτή.

Η αλλαγή του παραδείγματος

- Η προφορικότητα των αρχαίων πολιτισμών.
- Η πρώτη παράδοση για τον Ιησού μεταφέρθηκε προφορικά.
- Αδυναμία ωστόσο να επανακτήσουμε πλήρως τους μηχανισμούς με τους οποίους λειτούργησε αυτή η προφορικότητα.
- Το παράδειγμα άλλων κειμένων της αρχαιότητας.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της προφορικότητας

- Μία προφορική μετάδοση ενός κειμένου είναι γεγονός.
- Οι περισσότερες αποδέκτες των κειμένων ήταν ακροατές κι όχι αναγνώστες.
- Η προφορικότητα είναι κοινοτικό γεγονός -> ο ρόλος των κοινοτήτων.
 - Η επιτέλεση της προφορικής παράδοσης συνδέεται άμεσα με τον ορίζοντα προσδοκιών της κοινότητας (J.M. Foley).
- Πρόσωπα αυθεντίας που διασφαλίζουν τη διατήρηση και την επιτέλεση της παράδοσης -> ραψωδός / απόστολος.
- Διαφορετική αντίληψη της αυθεντικής εκδοχής.
- Συνδυασμός σταθερότητας και ρευστότητας, ενότητας και ποικιλίας, συντηρητικότητα και δημιουργικότητα.

+ ΚΑΙ -

- Δεν είναι δυνατό να πούμε με βεβαιότητα τότε μία παράδοση είναι προφορική.
- Είναι όμως μία διαφορετική οπτική που λαμβάνει υπόψη την ιστορική / πολιτισμική πραγματικότητα των πρώτων κοινοτήτων.
- Δεν καταργεί την λύση των δύο πηγών – την εμπλουτίζει δίνοντας νέες προοπτικές.
- Δύο παραδείγματα: Μτ 17,14-18· Μκ 9,14-27· Λκ 9,37-42 / Μτ 28,1-8· Μκ 16,1-8· Λκ 24,1-11.
- Εξηγεί τις διαφορές στην παράδοση της Q.
- Η μαρτυρία της λειτουργικής παράδοσης (π.χ. Κυριακή προσευχή).

Τα ιδιαίτερα στοιχεία του προφορικού ύφους

- Παράταξη.
- Ρυθμός.
- Επανάληψη.
- Οργανωμένη σε συγκεκριμένες μορφές αφήγηση.
- Παραλλαγές.
- Το μοτίβο των τριών (Dunn) -> Mt 22,5-6 / Λκ 14,18-20.

Καταλήγοντας

- Η δευτερογενής προφορικότητα.
- Ο ζωντανός χαρακτήρας της προφορικότητας.
- Η προφορικότητα κοινοτικό γεγονός – κοινοτική μνήμη.

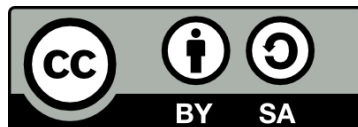
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Σπουδή στη Συνοπτική Παράδοση και στην Q. Προφορικότητα (Εισαγωγικά)». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS361/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

